

**Методика підготовки фахівців з охорони праці з надання
домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку
на виробництві**

Київ, 2012 р.

РОЗРОБЛЕНО: Державне підприємство «Головний навчально-методичний центр
Держгірпромнагляду України»

РОЗРОБНИКИ: Баженов О.К., к.т.н; Єна А.І., д.мед.н.; Маслюк В.В., к.мед.н.;
Рошчін Г.Г., д.мед.н.; Крилюк В.О., к.мед.н.

ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ МОЗ України
від _____ 20__ р. № _____

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності звертатись до Державної служби гірничого
нагляду та промислової безпеки України

Методика підготовки фахівців з охорони праці з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві

1. Загальні положення

1.1. Методика підготовки фахівців з охорони праці з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві (далі – методика) регламентує процедуру організації та проведення в організаціях і закладах, що проводять навчання з питань охорони праці, навчальних занять з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві.

1.2. Методика поширюється на фахівців і працівників, які залучаються до занять з охорони праці.

1.3. Методика розроблена з урахуванням вимог Законів України «Про охорону праці», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про екстрену медичну допомогу»; наказу Держнаглядохоронпраці України «Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою» від 26.01.2005 № 15.

1.4. Метою навчання є набуття фахівцями з охорони праці та працівниками необхідних знань і практичних навичок з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві.

1.5. Навчання фахівців з охорони праці та працівників здійснюється згідно програм підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві (додатки 1-3):

- Програма підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві (8 годин) - призначена для навчання працівників і фахівців, не задіяних безпосередньо у виробничому процесі (керівники, офісні працівники, прибиральниці та ін.) - Додаток 1.
- Програма підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві (16 годин) - призначена для навчання працівників і фахівців, безпосередньо задіяних у виробничому процесі - Додаток 2.
- Програма підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві (24 години) - призначена для навчання працівників і фахівців, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки - Додаток 3.

1.6. Навчання спеціалістів (інструкторів) з надання домедичної допомоги постраждалим здійснюється згідно Програми підготовки

спеціалістів (інструкторів) з надання домедичної допомоги постраждалим (24 години) – Додаток 4.

2. Організація підготовки

2.1. Підготовку фахівців з охорони праці та працівників з питань надання домедичної допомоги можуть здійснювати організації, що мають необхідні навчальні площі, оснащення і спеціальне обладнання навчального кабінету та відповідних спеціалістів (інструкторів), які акредитовані в установленому законодавством порядку.

2.2. Для проведення занять необхідний навчальний кабінет площею не менше 30 кв.м.

2.3. Кабінет повинен бути оснащеним:

- мультимедійним проектором або інтерактивною дошкою;
- навчальною дошкою;
- аудиторними столами та стільцями (за кількістю слухачів);
- столами або стелажми для розміщення манекенів.

2.4. Кабінет повинен мати спеціальне обладнання:

- модель дорослого (манекен людини) для проведення серцево-легеневої реанімації – 2 шт.;
- модель дорослого для надання допомоги при травмах (манекен людини) -1 шт.;
- набір моделей травми – 1 набір;
- набір ротоглоткових повітроводів – 1 набір;
- маски - клапани для проведення штучного дихання «рот-в-рот» – з розрахунку 1 маска-клапан для курсанта;
- дошка транспортувальна довга – 1 шт.;
- дошка транспортувальна коротка - 1 шт.;
- набір шин для іммобілізації;
- шийний комірць (універсальний) – 4 шт.;
- автоматичний зовнішній дефібрилятор – 1 шт.;
- джгут кровоупинний – 9 шт.;
- набір перев'язувального матеріалу (1 набір для кожної навчальної групи):
 - бинти еластичні - 18 шт.;
 - бинти нестерильні - 18 шт.;
 - серветки стерильні - 18 шт.

2.5. Необхідна навчально-методична література:

- набір постерів (плакатів) з надання домедичної допомоги відповідно до сучасних стандартів – 1 набір;
- навчальні посібники з надання домедичної допомоги постраждалим (з розрахунку один посібник на слухача);
- індивідуальні буклети-пам'ятки з надання домедичної допомоги (видається кожному слухачеві);
- відеоматеріал з надання домедичної допомоги постраждалим.

2.6. Вимоги до спеціалістів (інструкторів), які здійснюють навчання немедичних фахівців з питань домедичної допомоги.

2.6.1 Спеціаліст (інструктор), який здійснює навчання немедичних фахівців з питань домедичної допомоги, повинен мати загальний освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки не нижче бакалавра.

2.6.2 Спеціаліст (інструктор) повинен пройти навчання згідно "Програми підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві" (24 години) – Додаток 3 та "Програми підготовки інструкторів з надання домедичної допомоги постраждалим (24 години) – Додаток 4, успішно пройти перевірку знань і володіння навичками за вимогами зазначених програм та бути акредитованим в установленому законодавством порядку.

2.6.3 Навчання спеціалістів (інструкторів) з надання домедичної допомоги постраждалим проводяться на базі ДЗ «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України», ДП "Головний навчально-методичний центр Держгірпромнагляду України" або в іншому акредитованому навчальному центрі.

2.6.4 Спеціаліст (інструктор) повинен проходити курси підготовки і удосконалення за двома вищезазначеними програмами (п. 2.6.2) не рідше 1 разу на 3 роки.

3. Організація та проведення навчальних занять

3.1. Теоретичний курс слухачі вивчають у навчальних групах загальною чисельністю від 5 до 18 осіб, а відпрацювання практичних навичок здійснюється в групі чисельністю 5 - 9 осіб.

3.2. Для проведення навчальних занять кабінет повинен бути забезпечений наступною навчально-методичною і обліковою документацією:

- навчально-тренувальні програми відповідного рівня (додатки А1-А4);
- тематичні плани;
- розклад занять;
- журнал обліку занять і відвідування слухачів;
- методичні розробки лекцій, семінарських та практичних занять;
- ситуаційні завдання;
- перелік та еталони практичних навичок, якими повинен оволодіти слухач;
- перелік теоретичних питань, необхідних для самостійного оволодіння слухачами;
- перелік питань для контролю знань;
- реєстр видачі посвідчень слухачам.

3.3. Заняття проводяться у формі лекцій, семінарських і практичних занять.

3.3.1 Під час лекції спеціаліст (інструктор) доводить слухачам основний зміст навчальної програми, акцентує увагу на переліку знань і

практичних навичок, якими повинен оволодіти слухач; коротко знайомить з теоретичним підґрунтям, на якому базуються практичні методи надання домедичної допомоги. Лекційний матеріал повинен ілюструватися наочними засобами. По завершенню лекцій надається перелік теоретичних питань, необхідних для самостійного оволодіння слухачами.

3.3.2 Під час семінарського заняття спеціаліст (інструктор) шляхом опитування (або співбесіди, круглого столу, програмованого контролю знань тощо) визначає рівень теоретичних знань, якими самостійно оволоділи слухачі.

3.3.3 Практичне заняття повинно проводитись у два етапи: на першому етапі спеціаліст (інструктор) демонструє на манекенах і слухачах–добровольцях алгоритми надання домедичної допомоги; на другому етапі кожен слухач активно відпрацьовує і засвоює практичні алгоритми згідно ситуаційних завдань і еталонів практичних навичок (відповідно до програмних вимог).

4. Контроль знань і навичок

4.1. Контроль рівня засвоєння матеріалу проводиться у вигляді тестового контролю знань (або опитування) і перевірки оволодіння слухачами необхідними практичними навичками.

4.2. У разі успішного засвоєння необхідного рівня знань чи оволодіння алгоритмами практичних навичок слухач отримує посвідчення про підготовку з домедичної допомоги. У випадку незадовільного рівня знань чи практичних навичок посвідчення не видається, а слухачу рекомендується пройти додаткову підготовку.

Рекомендована навчальна література.

1. Г.Г.Рощін, А.А.Гудима, В.Ю.Кузьмін та інші. Екстрена медична допомога. Догоспітальний етап – алгоритми, маніпуляції (базовий рівень).: Навчальний посібник – Київ, 2012. – 84 с.
2. Вуколова З.П., Оганова А.Г., Вуколов В.П. Доврачебная экстренная и неотложная помощь взрослым./ Издательство «Едиториал УРСС» - 2004. – 328 с.
3. Николаенко В.П., Блувштейн Г.А., Карнаузов Г.М. Первая доврачебная медицинская помощь./ Издательство «Академия». – 2007. – 170 с.
4. Бубнов В.Г., Бубнова Н.В. Доврачебная помощь в чрезвычайных ситуациях./ Издательство «НЦ ЭНАС» . – 2004. – 48 с.
5. Ужегов Г.Н. Первая помощь./Издательство Диля. – 2002. – 45 с.
6. Филип Д., Грегори С., Йон Х. Курс по неотложной медицинской помощи для Учебных центров Евразии./ Издательство «АМСЗ». – 2002. – 294 с.

ДОДАТКИ

Програма підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві. (8 годин)

Пояснювальна записка

Програма підготовки для не медиків з надання домедичної допомоги постраждалим. Призначена для навчання працівників і фахівців, не задіяних безпосередньо у виробничому процесі (керівники, офісні працівники, прибиральниці та ін.)

Основними складовими частинами програми є:

–	навчально-тематичний план
–	зміст програми з визначенням розділів, тем і елементів кожної теми
–	перелік практичних навичок, якими повинні володіти не медики після завершення навчання.

Тривалість програми 8 годин. Вона містить теоретичну і практичну підготовку, з оволодінням практичними навичками надання домедичної допомоги.

Програма відповідає стандартам передбаченим вимогам міжнародної програми BLS (basic life support) - основи підтримки життя (базисна допомога): практичні прийоми надання екстреної медичної допомоги при порушеннях або зупинці дихання, серцево-судинних розладах.

Програма складається з блоків, де розділ є складовою частиною програми і включає кілька тем. Тема - це частина розділу, яка об'єднує ряд конкретних досить вузьких теоретичних і практичних навичок, кожен з яких є елементом теми і програми в цілому.

При потребі в навчальні плани груп підготовки може вноситися корекція в межах 15 – 20 % від загального обсягу числа навчальних годин групи підготовки, без скорочення загальної кількості годин, передбачених даною програмою.

Для виконання програми у процесі навчання використовуються наступні види занять: лекції, практичні заняття, семінари. Практичні заняття проводяться у групах не більше ніж 9 осіб. Перед початком навчання можливе забезпечення слухачів необхідними методичними матеріалами.

Програма рекомендована для не медичних працівників професійна діяльність яких не передбачає ризику отримання травматичних пошкоджень, отруень: офісні працівники, працівники сфери послуг та інше.

Навчально-тематичний план

Код	Назва розділу, теми	Кількість навчальних годин		
		Всього:	В тому числі	
			Лекція, семінар	Практика
1	2	3	4	5
1.	Огляд місця події, обстеження постраждалого. Принципи надання екстреної медичної допомоги. Алгоритм дій.	2,0	1,0	1,0
1.1	<u>Огляд місця події та обстеження постраждалого.</u>	2,0	1,0	1,0
2.	Порушення основних життєво важливих функцій організму. Принципи надання екстреної медичної допомоги.	4,0	2,0	2,0
2.1.	<u>Порушення дихання. Штучна вентиляція легенів.</u>	2,0	1,0	1,0
2.2.	<u>Серцево-судинні порушення. Ознаки зупинки серця. Серцево-легенева реанімація.</u>	2,0	1,0	1,0
3.	Медична укладка.	1,0	–	1,0
3.1.	<u>Призначення, комплектація. Правила використання.</u>	1,0	–	1,0
4.	Контроль знань	1,0	0,5	0,5

4.1.	<u>Тестовий контроль</u>	0,5	0,5	–
4.2.	<u>Практичні навички</u>	0,5	–	0,5
	Всього:	8,0	3,5	4,5

Зміст навчальної програми

Код розділів, тем, елементів	Назва розділів, тем, елементів	Примітка
1	2	3
1.	Огляд місця події, обстеження постраждалого. Принципи надання екстреної медичної допомоги. Алгоритм дій.	
<u>1.1.</u>	<u>Огляд місця події та обстеження постраждалого.</u>	
1.1.1.	Виявлення небезпечних факторів, які загрожують рятівникові, постраждалим та оточуючим людям.	
1.1.2.		
1.1.3.	Проведення первинного огляду постраждалого.	
1.1.4.	Стабілізація стану постраждалого. Алгоритм “АВС”. Проведення вторинного огляду постраждалого.	
2.	Порушення основних життєво важливих функцій організму. Принципи надання екстреної медичної допомоги.	
<u>2.1.</u>	<u>Порушення дихання. Штучна вентиляція легенів.</u>	
2.1.1.	Забезпечення прохідності дихальних шляхів.	
2.1.2.	Методи проведення штучного дихання.	
<u>2.2.</u>	<u>Серцево-судинні порушення.</u>	
2.2.1.	Біль у грудях (стенокардія, інфаркт міокарда).	
2.2.2.	Ознаки і симптоми зупинки серця.	
<u>2.3.</u>	<u>Серцево-легенева реанімація.</u>	
2.3.1.	Техніка закритого масажу серця.	
2.3.2.	Серцево-легенева реанімація, використання автоматичного дефібрилятора.	
3.	Медична укладка.	

3.1.	<u>Призначення, комплектація. Правила використання.</u>	
3.1.1	Комплектація медичної укладки та її призначення.	
3.1.2.	Використання засобів, якими комплектується укладка.	

Перелік практичних навичок

№ п/п	Маніпуляції	Примітка
1	2	3
1.	Визначення дихання (потрійний прийом).	+
2.	Відновлення прохідності дихальних шляхів.	+
3.	Видалення стороннього тіла з верхніх дихальних шляхів. Прийом Хеймліка.	+
4.	Проведення серцево-легеневої реанімації.	+
5.	Проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного дефібрилятора.	+
6.	Правила транспортування постраждалого.	+
7.	Стабільне положення постраждалого.	+
8.	Допомога при підозрі на інфаркт міокарду	+
9.	Допомога при підозрі на інсульт.	+

Умовні позначки: « + » повинен вміти

Програма підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві. (16 годин)

Пояснювальна записка

Програма підготовки для не медиків з надання домедичної допомоги постраждалим. Призначена для навчання працівників і фахівців, безпосередньо задіяних у виробничому процесі

Основними складовими частинами програми є:

–	Навчально-тематичний план
–	Зміст програми з визначенням розділів, тем і елементів кожної теми
–	Перелік практичних навичок, якими повинні володіти не медики після завершення навчання

Тривалість курсу 16 годин. Він містить теоретичну і практичну підготовку, з оволодінням практичними навичками надання домедичної допомоги постраждалим.

Програма відповідає стандартам передбаченим вимогам міжнародної програми BLS (basic life support) - основи підтримки життя (базисна допомога): практичні прийоми надання екстреної медичної допомоги при порушеннях або зупинці дихання, серцево-судинних порушеннях, травмах і пораненнях.

Програма складається з блоків, де розділ є складовою частиною курсу і включає кілька тем. Тема - це частина розділу, яка об'єднує ряд конкретних досить вузьких теоретичних і практичних навичок, кожен з яких є елементом теми і програми в цілому.

При потребі в навчальні плани груп підготовки може вноситися корекція в межах 15 – 20 % від загального обсягу числа навчальних годин групи підготовки, без скорочення загальної кількості годин, передбачених даною програмою. Для виконання програми в процесі навчання використовуються наступні види занять: лекції, практичні заняття, семінари.

Практичні заняття проводяться в групах не більше 9 осіб. Перед початком навчання можливе забезпечення слухачів необхідними методичними матеріалами.

Після закінчення програми, проводиться контроль знань у формі тестового контролю та здачі практичних навичок.

Програма рекомендована для не медичних працівників професійна діяльність яких пов'язана з ризиком отримання травматичних пошкоджень, отруень: важка промисловість, водії та інше.

Навчально-тематичний план

Код	Назва розділу, теми	Кількість навчальних годин		
		Всього:	В тому числі	
			Лекція, семінар	Практика
1	2	3	4	5
1.	Основи анатомії та фізіології людини.	1,0	1,0	–
1.1.	<u>Кістково-м'язова система.</u>	0,5	0,5	–
1.2.	<u>Дихальна система. Серцево-судинна система.</u>	0,5	0,5	–
2.	Огляд місця події, обстеження постраждалого.	1,5	0,5	1,0
2.1.	<u>Огляд місця події.</u>	0,5	0,5	–
2.2.	<u>постраждалого.</u>	1,0	–	1,0
3.	Порушення основних життєво важливих функцій організму. Принципи надання екстреної медичної допомоги.	5,0	1,5	3,5
3.1.	<u>Серцево-судинні порушення. Ознаки зупинки серця.</u>	1,0	0,5	0,5
3.2.	<u>Порушення дихання. Штучна вентиляція легенів.</u>	1,5	0,5	1,0
3.3.	<u>Серцево-легенева реанімація.</u>	2,5	0,5	2,0

4.	Травми.	5,5	1,5	4,0
4.1.	<u>Травматичні ушкодження.</u> <u>Транспортна іммобілізація.</u>	3,0	1,0	2,0
4.2.	<u>Рани, кровотечі. Зупинка кровотечі,</u> <u>накладання пов'язок.</u>	2,5	0,5	2,0
5.	Термічні ураження та отруєння.	1,0	0,5	0,5
5.1.	<u>Опіки та перегрівання, отруєння</u> <u>чадним газом.</u>	0,5	0,5	–
5.2.	<u>Відмороження</u> та <u>переохолодження.</u>	0,5	–	0,5
6.	Медична укладка.	1,0	–	1,0
6.1.	<u>Призначення,</u> комплектація. <u>Правила використання.</u>	1,0	–	1,0
7.	Контроль знань	1,0	0,5	0,5
	<u>Тестовий контроль.</u>	0,5	0,5	–
	<u>Практичні навички.</u>	0,5	–	0,5
	Всього:	16,0	5,5	10,5

Зміст навчальної програми

Код розділів, тем, елементів	Назва розділів, тем, елементів	Примітка
1	2	3
1.	Основи анатомії та фізіології людини.	
<u>1.1.</u>	<u>Кістково-м'язова система.</u>	
1.1.1.	Скелет і його функції. Кістки голови.	
1.1.2.	Хребет та його відділи. Грудна клітина.	
1.1.3.	Кістки кінцівок і кістки тазу.	
<u>1.2.</u>	<u>Дихальна система. Серцево-судинна система.</u>	
1.2.1.	Загальний огляд органів дихання. Будова верхніх дихальних шляхів і легенів.	

1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.2.5. 1.2.6. 1.2.7.	Значення і механізм дихання. Характеристика і частота дихальних рухів. Наслідки зупинки дихання. Поняття про кровообіг. Кров, її кількість в організмі людини, наслідки втрати крові. Основи кровообігу: серце, кровеносні судини. Будова і робота серця, його роль в кровообігу. Кола кровообігу.	
2. 2.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.2. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.	Огляд місця події, обстеження постраждалого. <u>Огляд місця події.</u> Виявлення небезпечних факторів, які загрожують рятівникові, постраждалим та оточуючим. Виявлення наявності постраждалих. Прийняття рішення про порядок надання допомоги постраждалим. : Проведення первинного огляду постраждалого. Стабілізація стану постраждалого. Проведення вторинного огляду постраждалого.	
3. 3.1. 3.1.1. 3.1.2. 3.2. 3.2.1. 3.2.2. 3.3. 3.3.1. 3.3.2.	Порушення основних життєво важливих функцій організму. Принципи надання екстреної медичної допомоги. <u>Серцево-судинні порушення.</u> Непритомність (колапс), серцевий напад – біль у грудях (стенокардія, інфаркт міокарда). Ознаки і симптоми зупинки серця. <u>Порушення дихання. Штучна вентиляція легенів.</u> Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Методи проведення штучного дихання. <u>Серцево-легенева реанімація.</u> Техніка закритого масажу серця. Серцево-легенева реанімація.	
4. 4.1. 4.1.1. 4.1.2. 4.1.3.	Травми. <u>Травматичні ушкодження.</u> Переломи, забої, вивихи. Травми голови, хребта. Транспортна іммобілізація.	

4.1.4.	Витяг постраждалого з транспортного засобу.	
4.2.	<u>Рани і кровотечі.</u>	
4.2.1.	Види ран, характерні ознаки ран і кровотеч.	
4.2.2.	Зупинка кровотечі.	
4.2.3.	Вогнепальні рани.	
4.2.4.	Накладення пов'язок.	
5.	Термічні ураження.	
5.1.	<u>Опіки та перегрівання.</u>	
5.1.1.	Класифікація термічних опіків в залежності від глибини пошкодження тканин, тяжкості ураження.	
5.1.2.	Клінічні прояви термічних опіків і перегрівань.	
5.1.3.	Екстрена медична допомога при опіках та перегріванні.	
5.2.	<u>Відмороження та переохолодження (замерзання).</u>	
5.2.1.	Клініка відмороження та переохолодження.	
5.2.2.	Екстрена медична допомога при відмороженні та переохолодженні.	
6.	Медична укладка.	
6.1.	<u>Призначення, комплектація. Правила використання.</u>	
6.1.1.	Комплектація медичної укладки та її призначення.	
6.1.2.	Використання засобів, якими комплектується укладка.	

Перелік практичних навичок

№ п/п	Маніпуляції	Примітка
1	2	3
1.	Визначення дихання (потрійний прийом).	+
2.	Відновлення прохідності дихальних шляхів.	+
3.	Видалення стороннього тіла з верхніх дихальних шляхів. Прийом Хеймліка.	+
4.	Проведення серцево-легеневої реанімації.	+
5.	Проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного дефібрилятора.	+
6.	Накладення джгута.	+
7.	Зупинка кровотечі методом притиснення судини на	+

	відстані.	
8.	Накладення бинтової пов'язки на рану.	+
9.	Імобілізації шиї, хребта.	+
10.	Накладення шин, техніка імобілізації кінцівок при переломах.	+
11.	Правила транспортування постраждалих.	+
12.	Стабільне положення постраждалого.	+
13.	Протишокове положення постраждалого.	+
14.	Допомога при отруєнні чадним газом	+

Умовні позначки: « + » повинен вміти

Програма підготовки з надання домедичної допомоги постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві. (24 години)

Пояснювальна записка

Програма підготовки для не медиків з надання домедичної допомоги постраждалим. Призначена для навчання працівників і фахівців, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки

Основними складовими частинами програми є:

–	навчально-тематичний план
–	зміст програми з визначенням розділів, тем і елементів кожної теми
–	перелік практичних навичок, якими повинні володіти не медики після завершення навчання.

Тривалість курсу 24 годин. Він містить теоретичну і практичну підготовку, з оволодінням практичними навичками надання домедичної допомоги постраждалим.

Програма відповідає стандартам передбаченим вимогам міжнародної програми BLS (basic life support) - основи підтримки життя (базисна допомога): практичні прийоми надання екстреної медичної допомоги при порушеннях або зупинці дихання, серцево-судинних порушеннях, травмах і пораненнях.

Програма складається з блоків, де розділ є складовою частиною курсу і включає кілька тем. Тема - це частина розділу, яка об'єднує ряд конкретних досить вузьких теоретичних і практичних навичок, кожен з яких є елементом теми і програми в цілому.

При потребі в навчальні плани груп підготовки може вноситися корекція в межах 15 – 20 % від загального обсягу числа навчальних годин групи підготовки, без скорочення загальної кількості годин, передбачених даною програмою.

Для виконання програми в процесі навчання використовуються наступні види занять: лекції, практичні заняття, семінари. Практичні заняття проводяться в групах не більше 9 осіб. Перед початком курсу можливе забезпечення слухачів необхідними методичними матеріалами.

Після закінчення курсу, проводиться контроль знань у формі тестового контролю та здачі практичних навичок.

Навчально-тематичний план

Код	Назва розділу, теми	Кількість навчальних годин		
		Всього:	В тому числі	
			Лекція, семінар	Практика
1	2	3	4	5
1.	Основи анатомії та фізіології людини.	1,0	1,0	–
1.1.		0,5	0,5	–
1.2.	<u>Кістково-м'язова система.</u> <u>Дихальна система.</u> <u>Серцево-судинна система.</u>	0,5	0,5	–
2.	Огляд місця події, обстеження постраждалого.	2,0	1,0	1,0
2.1.	<u>Огляд місця події.</u>	1,0	1,0	–
2.2.	<u>Огляд постраждалого.</u>	1,0	–	1,0
3.	Порушення основних життєво важливих функцій організму. Принципи надання екстреної медичної допомоги.	7,0	2,0	5,0
3.1.	<u>Серцево-судинні порушення.</u> <u>Ознаки зупинки серця.</u>	1,0	1,0	–
3.2.	<u>Порушення дихання.</u> <u>Штучна вентиляція легенів.</u> <u>Серцево-легенева реанімація.</u>	6,0	1,0	5,0
4.	Травми та отруєння.	10,0	4,0	6,0
4.1.	<u>Травматичні ушкодження.</u> <u>Транспортна іммобілізація.</u>	4,0	1,0	3,0

4.2.	<u>Рани, кровотечі. Зупинка кровотечі, накладання пов'язок.</u>	3,0	1,0	2,0
4.3.	<u>Електротравма.</u>	1,0	1,0	-
4.4.	<u>Отруєння.</u>	1,0	1,0	-
4.5.	<u>Надзвичайні ситуації з масовим враженням постраждалих.</u>	1,0	-	1,0
5.	Термічні ураження.	2,0	1,0	1,0
5.1.	<u>Опіки та перегрівання.</u>	1,0	1,0	-
5.2.	<u>Відмороження та переохолодження.</u>	1,0	-	1,0
6.	Медична укладка.	1,0	-	1,0
6.1.	<u>Призначення, комплектація. Правила використання.</u>	1,0	-	1,0
7.	Контроль знань	1,0	0,5	0,5
7.1.	<u>Тестовий контроль.</u>	0,5	0,5	-
7.2.	<u>Практичні навички.</u>	0,5	-	0,5
	Всього:	24,0	9,5	14,5

Зміст навчальної програми

Код розділів, тем, елементів	Назва розділів, тем, елементів	Примітка
1	2	3
1.	Основи анатомії та фізіології людини.	
<u>1.1.</u>	<u>Кістково-м'язова система.</u>	
1.1.1.	Скелет і його функції. Кістки голови.	
1.1.2.	Хребет та його відділи. Грудна клітина.	
1.1.3.	Кістки кінцівок і кістки тазу.	
1.1.4.	М'язи верхніх і нижніх кінцівок.	
1.1.5.	М'язи тулуба.	
1.1.6.	Сухожилля.	
<u>1.2.</u>	<u>Дихальна система. Серцево-судинна система.</u>	

1.2.1.	Загальний огляд органів дихання. Будова верхніх дихальних шляхів і легенів.	
1.2.2.	Значення і механізм дихання.	
1.2.3.	Характеристика і частота дихальних рухів. Наслідки зупинки дихання.	
1.2.4.	Поняття про кровообіг. Кров, її кількість в організмі людини, наслідки втрати крові.	
1.2.5.	Основи кровообігу: серце, кровеносні судини.	
1.2.6.	Будова і робота серця, його роль в кровообігу.	
1.2.7.	Кола кровообігу.	
2.	Огляд місця події, обстеження постраждалого.	
<u>2.1.</u>	<u>Огляд місця події.</u>	
2.1.1.	Виявлення небезпечних факторів, які загрожують рятівникові і постраждалим та навколишнім.	
2.1.2.	Виявлення наявності постраждалих.	
2.1.3.	Прийняття рішення про порядок надання допомоги постраждалим.	
<u>2.2.</u>	<u>Огляд постраждалого.</u>	
2.2.1.	Проведення первинного огляду постраждалого.	
2.2.2.	Стабілізація стану постраждалого.	
2.2.3.	Проведення вторинного огляду постраждалого.	
3.	Порушення основних життєво важливих функцій організму. Принципи надання екстреної медичної допомоги.	
<u>3.1.</u>	<u>Серцево-судинні порушення.</u>	
3.1.1	Непритомність (колапс), серцевий напад – біль у грудях (стенокардія, інфаркт міокарда).	
3.1.2.	Ознаки і симптоми зупинки серця.	
<u>3.2.</u>	<u>Порушення дихання. Штучна вентиляція легенів.</u>	
3.2.1.	Забезпечення прохідності дихальних шляхів.	
3.2.2.	Методи проведення штучного дихання.	
3.3.	<u>Серцево-легенева реанімація.</u>	
3.3.1.	Техніка закритого масажу серця.	
3.3.2.	Серцево-легенева реанімація.	
4.	Травми.	
<u>4.1.</u>	<u>Травматичні ушкодження.</u>	
4.1.1.	Переломи, забої, вивихи.	

4.1.2. 4.1.3. 4.1.4.	Травми голови, хребта. Транспортна іммобілізація. Витяг постраждалого з транспортного засобу.	
<u>4.2.</u> 4.2.1. 4.2.2. 4.2.3.	<u>Рани і кровотечі.</u> Види ран, характерні ознаки ран і кровотеч. Зупинка кровотечі. Накладення пов'язок.	
<u>4.3.</u> 4.3.1. 4.3.2.	<u>Електротравма.</u> Механізм впливу струму на організм людини. Особливості надання домедичної допомоги.	
<u>4.4.</u> 4.4.1. 4.4.2.	<u>Отруєння.</u> Отруєння на виробництві. Особливості надання домедичної допомоги.	
<u>4.5.</u> 4.5.1. 4.5.2. 4.5.3.	<u>Надзвичайні ситуації з масовим ураженням постраждалих.</u> Поняття про масову травму. Поняття про сортування постраждалих. Взаємодія з службами, що приймають участь у ліквідації назвичайної ситуації.	
5. <u>5.1.</u> 5.1.1. 5.1.2. 5.1.3. <u>5.2.</u> 5.2.1. 5.2.2.	Термічні ураження. <u>Опіки та перегрівання.</u> Класифікація термічних опіків в залежності від глибини пошкодження тканин, тяжкості ураження. Клінічні прояви термічних опіків і перегрівань. Екстрена медична допомога при опіках. <u>Відмороження та переохолодження (замерзання).</u> Клініка відмороження та переохолодження. Екстрена медична допомога при відмороженнях та переохолодженнях.	
6. <u>6.1.</u> 6.1.1. 6.1.2.	Медична укладка. <u>Призначення, комплектація. Правила використання.</u> Комплектація медичної укладки та її призначення. Використання засобів, якими комплектується укладка.	

Перелік практичних навичок

№ п/п	Маніпуляції	Примітка
1	2	3
1.	Визначення дихання (потрійний прийом).	+
2.	Відновлення прохідності дихальних шляхів.	+
3.	Видалення стороннього тіла з верхніх дихальних шляхів. Прийом Хеймліка.	+
4.	Проведення серцево-легеневої реанімації.	+
5.	Проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного дефібрилятора.	+
6.	Накладення джгута.	+
7.	Зупинка кровотечі методом притиснення судини на відстані.	+
8.	Накладення бинтової пов'язки на рану.	+
9.	Імобілізації шиї, хребта.	+
10.	Накладення шин, техніка імобілізації кінцівок при переломах.	+
11.	Правила транспортування постраждалих.	+
12.	Стабільне положення постраждалого.	+
13.	Протишокове положення постраждалого.	+
14.	Правила екстреної евакуації постраждалого з транспортного засобу.	+
15.	Правила зняття шолому з мотоцикліста.	+
16.	Допомога при підозрі на інсульт.	+
17.	Допомога при підозрі на інфаркт.	+
18.	Допомога при отруєннях.	+

Умовні позначки: « + » повинен вміти

Програма підготовки спеціалістів (інструкторів) з надання домедичної допомоги постраждалим (24 години)

Пояснювальна записка

Програма підготовки спеціалістів (інструкторів) з надання домедичної допомоги постраждалим.

Основними складовими частинами програми є:

–	навчально-тематичний план
–	зміст програми з визначенням розділів, тем і елементів кожної теми
–	перелік практичних навичок , якими повинні володіти слухачі після завершення навчання.

Тривалість курсу 24 годин. Містить теоретичну частину і практичну підготовку, з оволодіння навичок викладання при підготовці слухачів наданню екстреної медичної допомоги постраждалим.

Програма складається з блоків, де розділ є складовою частиною курсу і включає декілька тем. Тема – це частина розділу, яка об'єднує ряд конкретних, досить вузьких теоретичних і практичних навичок , кожен з яких є елементом теми і програми в цілому.

Для виконання програми в процесі навчання використовуються наступні види занять: лекції, практичні заняття, семінари. Практичні заняття проводяться в групах не більше 12 чоловік.

По закінченню курсу спеціаліст (інструктор) повинен опанувати навички проведення теоретичних і практичних занять. Умова зарахування на курси спеціалістів (інструкторів)– успішна здача теоретичного і практичного іспиту основного курсу навчання.

Навчально-тематичний план підготовки спеціалістів (інструкторів) по наданню екстреної медичної допомоги постраждалим.

Код	Назва розділів, тем	Кількість навчальних годин			
		Всього	Лекція	Семінари	Практичні заняття
1	2	3	4	5	6
1.	Методики викладення лекційного матеріалу.	3,0	1,0	1,0	1,0
2.	Правила навчання практичним навичкам.	5,0	1,0	1,0	3,0
3.	Методика проведення практичних занять методом «сценаріїв».	4,0	1,0	–	3,0
4.	Методика проведення семінарів.	4,0	1,0	2,0	1,0
5.	Підготовка аудиторії, учбового класу, особливості роботи з манекенами, медичними укладками.	5,0	1,0	–	4,0
6.	Психологічна складова проведення занять.	1,0	–	1,0	–
7.	Контроль знань	2,0	-	–	-
Всього:		24,0	5,0	5,0	12,0

Зміст навчальної програми

Код розділів, тем, елементів	Назва розділів, тем, елементів	Примітка
1	2	3
1. 1.1. 1.2. 1.3.	Методики викладення лекційного матеріалу. Структурні частини викладі лекційного матеріалу. Методика викладу лекційного матеріалу. Основи використання комп'ютерних програм при підготовці презентацій.	
2. 2.1.	Правила навчання практичним навичкам. Особливості використання правила «чотирьох кроків» при вивченні практичних навичок.	
3. 3.1. 3.2. 3.3.	Методика проведення практичних занять методом «сценаріїв». Поняття про «сценаріїв». Розробка сценаріїв. Методика проведення «сценаріїв».	
4. 4.1. 4.2.	Методика проведення семінарів. Поняття про семінари. Структурні частини семінарських занять.	
5.	Підготовка аудиторії, особливості роботи з манекенами, медичними укладками.	

5.1.	Підготовка аудиторії для проведення теоретичного заняття.	
5.2.	Види манекенів, особливості використання при проведенні практичних занять.	
5.3.	Медичні укладки, особливості використання при проведенні практичних занять.	
6. Психологічна складова проведення занять.		
6.1.	Типи курсантів. Розпізнавання «проблемних» курсантів.	
6.2.	Психологічна складова проведення теоретичних і практичних занять.	

Перелік практичних навичок

№	Навичка	Примітки
1	2	
1.	Проведення практичних навичок методом «чотирьох кроків»	+
2.	Складання слайд – презентації.	+
3.	Підготовка манекенів для проведення практичних занять.	+
4.	Розробка «сценаріїв» для проведення практичних занять.	+
5.	Методика прийняття теоретичної частини іспиту, оцінка слухача.	+
6.	Методика прийняття практичної частини іспиту, оцінка слухача.	+

Умовні позначки: « + » повинен вміти